

Nr 30

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 40 § 1 mom. civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74), m. m.; given Stockholms slott den 4 februari 1966.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse av 40 § 1 mom. civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74),
- 2) lag angående ändrad lydelse av 6 § lagen den 20 mars 1964 (nr 63) om kommunal beredskap.

GUSTAF ADOLF

Svante Lundkvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att kommuns skyldighet att vidta reservanordningar för gas-, vatten- och elektricitetsförsörjningen under krig i huvudsak regleras i lagen om kommunal beredskap i stället för som f. n. i civilförsvarslagen. Förslaget innebär dessutom en höjning av statsbidragsnormen från två tredjedelar till minst 90 % av skäligena kostnader.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1966.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 40 § 1 mom. civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74)

Härigenom förordnas, att 40 § 1 mom. civilförsvarslagen den 22 april 1960¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

40 §.

1 mom. Det åligger kommun att

a) genom sina — — — — — och dylikt; b) i enlighet med gällande organisationsplan inrätta och utrusta allmänna skyddsrum samt vidtaga andra byggnadsanordningar ävensom reservanordningar för vatten-, gas- och elektricitetsförsörjningen så ock under civilförsvarsberedskap, i den omfattning civilförsvarsstyrelsen eller efter dennas allmänna anvisningar länsstyrelsen bestämmer, utföra skyddsrum och vidtaga andra byggnadstekniska åtgärder avseende det lokala civilförsvaret, oaktat åtgärderna icke upptagits i organisationsplanen; c) utföra källarmursgenombrott — — — under mörkläggnig.	b) i enlighet med gällande organisationsplan inrätta och utrusta allmänna skyddsrum samt vidtaga andra byggnadsanordningar som äro avsedda uteslutande för brandförsvarets försörjning med vatten så ock under civilförsvarsberedskap, i den omfattning civilförsvarsstyrelsen eller efter dennas allmänna anvisningar länsstyrelsen bestämmer, utföra skyddsrum och vidtaga andra byggnadstekniska åtgärder avseende det lokala civilförsvaret, oaktat åtgärderna icke upptagits i organisationsplanen;

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1966.

¹ Senaste lydelse av 40 § 1 mom. se 1964: 65.

Förslag

till

Lag

**angående ändrad lydelse av 6 § lagen den 20 mars 1964 (nr 63)
om kommunal beredskap**

Härigenom förordnas, att 6 § lagen den 20 mars 1964 om kommunal beredskap skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(*Nuvarande lydelse*)

(*Föreslagen lydelse*)

6 §.

Det åligger — — — — — av kommunen.

Kommun, som — — — — — efter krigsskador.

Efter länsstyrelsens förordnande är kommun skyldig att vidtaga med hänsyn till planlagd inkvartering i kommunen erforderliga särskilda anordningar eller förberedelser för vattenförsörjningen och den allmänna hälsovården.

Efter länsstyrelsens förordnande är kommun skyldig att vidtaga *reservanordningar för gas-, vatten- och elektricitetsförsörjningen samt de särskilda anordningar eller förberedelser för vattenförsörjningen och den allmänna hälsovården som behövas med hänsyn till planlagd inkvartering i kommunen. I fråga om kommuns skyldighet att vidtaga reservanordningar som äro avsedda uteslutande för brandförsvarets försörjning med vatten gäller dock 40 § 1 mom. b) civilförsvarlagen den 22 april 1960 (nr 74).*

Förberedelserna skola — — — — — vara utsatt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1966.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 4 febru-
ari 1966.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, EDENMAN, HERMANSSON, HOLMQVIST, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler statsrådet Lundkvist fråga om *regleringen av kommuns skyldighet att vidta reservanordningar för gas-, vatten- och elektricitetsförsörjningen* och anför.

I samband med att en ny organisation för civilförsvaret fastställdes år 1959 (prop. 1959: 114, SU 85, rskr 233) avgränsades civilförsvarets uppgifter enligt den principen att civilförsvaret inte skall svara för sådan verksamhet som kan fullgöras av ordinarie samhällsorgan. Genom civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74) (prop. 1960: 5, L²U 3, rskr 133), som bygger på denna princip, överfördes ansvaret för åtskilliga uppgifter från civilförsvaret till andra samhällsorgan, främst kommunerna. Sedermera reglerades kommunernas skyldigheter i fråga om dessa uppgifter i lagen den 20 mars 1964 (nr 63) om kommunal beredskap (prop. 1964: 4, L²U 11, rskr 90).

I 6 § andra stycket lagen om kommunal beredskap föreskrivs sålunda att kommun är skyldig att vidta förberedelser för att kommunalteknisk verksamhet i erforderlig omfattning skall kunna tas upp på nytt efter krigsskador. Denna bestämmelse avser reparationsberedskap för sådan verksamhet som kommun bedriver redan i fredstid, t. ex. distribution av gas, värme, vatten och elektricitet, renhållning samt ansvar för samfärdsleder, kommunikationer och avlopp. Enligt 6 § tredje stycket kan länsstyrelsen förordna att kommun skall vidta särskilda anordningar eller förberedelser för att trygga vattenförsörjningen om det behövs med hänsyn till planlagd inkvartering i kommunen. Länsstyrelsen kan enligt 7 § ålägga kommun att redovisa sina förberedelser i särskild plan.

Vissa bestämmelser om kommunernas skyldigheter på detta område återfinns dock alltjämt i civilförsvarslagen. Det åligger sålunda kommun enligt 40 § 1 mom. b) att i enlighet med gällande organisationsplan vidta reservanordningar för vatten-, gas- och elektricitetsförsörjningen. Här avses anordningar för att ersätta vad som har förstörts eller för att på annat sätt än det fredsmässiga tillgodose behov av sådan försörjning. Anordningarna hänför sig även här till sådan verksamhet som kommunen bedriver redan

i fredstid. Organisationsplan upprättas av länsstyrelsen och fastställs av civilförsvarsstyrelsen.

För kostnad för beredskapsåtgärder som kommun har vidtagit enligt organisationsplan eller särskilt förordnande och för plan som kommun har upprättat på grund av länsstyrelsens förordnande utgår statsbidrag. Enligt lagen om kommunal beredskap utgår bidrag med 90 % av skäligen kostnad och enligt civilförsvarslagen med två tredjedelar av skäligen kostnad. Kungl. Maj:t kan dock enligt båda lagarna bestämma att högre bidrag skall utgå.

Vid 1965 års riksdag yrkades i två likalydande motioner (I: 517 och II: 610) att riksdagen skulle begära förslag om sådan lagändring att regleringen av kommuns skyldighet att vidta reservanordningar för kommunalteknisk verksamhet förs över från civilförsvarslagen till lagen om kommunal beredskap, varigenom statsbidrag för kostnad för sådana anordningar kommer att utgå efter samma grunder som gäller för övriga kommunala beredskapskostnader.

Andra lagutskottet som behandlade motionerna hemställde i sitt utlåtande (nr 15) att motionerna inte skulle föranleda någon riksdagens åtgärd. I en vid utskottsutlåtandet fogad reservation tillstyrktes emellertid motionsyrkandet. I motiveringen till reservationen anfördes att det inte fanns några bärande skäl för att ha andra statsbidragsregler i fråga om reservanordningar för vatten-, gas- och elektricitetsförsörjningen än när det gäller övriga kommunala beredskapskostnader för vilka statsbidrag utgår. Reservanterna hänvisade vidare till att behovet av reservanordningar till övervägande del hänförde sig till den kommunala beredskapsverksamheten och att det här endast i mindre utsträckning var fråga om ett civilförsvarsintresse. Statsbidrag för reservanordningar borde lämnas enligt samma grunder som för särskilda anordningar enligt 6 § tredje stycket lagen om kommunal beredskap. Enligt reservanternas mening borde regleringen av kommunernas uppgifter i fråga om reservanordningar för kommunalteknisk verksamhet föras över till lagen om kommunal beredskap.

Riksdagen beslöt i enlighet med reservationen (rskr 77).

Med hänsyn till den ståndpunkt riksdagen sålunda tagit föreslår jag att kommuns skyldighet att vidta reservanordningar för gas-, vatten- och elektricitetsförsörjningen i huvudsak regleras i lagen om kommunal beredskap i stället för i civilförsvarslagen. Skyldigheten bör vara beroende av förordnande av länsstyrelsen.

När civilförsvaret träder i verksamhet övergår det kommunala brandförsvaret till att bli en del av civilförsvaret. Civilförsvarets behov av vattenförsörjning för brandförsvaret bör därför alltjämt tillgodoses inom ramen för civilförsvarslagstiftningen. Jag förordar att i civilförsvarslagen föreskrivs skyldighet för kommun att enligt gällande organisationsplan vidta reservanordningar avsedda uteslutande för brandförsvarets försörjning med vatten. Sådana reservanordningar är t. ex. branddammar samt tillfartsvägar

och andra anläggningar i anslutning till dessa. Reservanordningar för vattenförsörjning, som visserligen är avsedda för allmänhetens behov men samtidigt kan tjäna brandförsvaret, regleras med denna lösning i lagen om kommunal beredskap.

I enlighet med riksdagens beslut föreslår jag vidare att statsbidrag till kostnad för sådana reservanordningar som kommun åläggs att vidta enligt lagen om kommunal beredskap skall utgå efter samma grunder som i övrigt gäller för statsbidrag enligt denna lag.

Bestämmelserna om statsbidrag för särskilda anordningar för vattenförsörjningen i inkvarteringsområde finns i 15 § lagen om kommunal beredskap där en hänvisning görs till 6 § tredje stycket samma lag. Bestämmelsen om reservanordningar bör föras in i sistnämnda lagrum. Därigenom kommer reglerna om statsbidrag i 15 § att gälla även kostnad för sådana anordningar.

Föreskrifter om reservanordningar för brandförsvarets vattenförsörjning bör tas in i 40 § 1 mom. b) civilförsvarlagen.

Lagändringarna bör träda i kraft den 1 juli 1966.

I enlighet med det anförda har inom inrikesdepartementet upprättats förslag till

1) *lag om ändrad lydelse av 40 § 1 mom. civilförsvarlagen den 22 april 1960 (nr 74),*

2) *lag angående ändrad lydelse av 6 § lagen den 20 mars 1964 (nr 63) om kommunal beredskap.*

Föredraganden hemställer att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga lagförslagen.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Björn Weibo